

บทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา
ในเขตการศึกษา 6

นายสมาน จันทร์คณี

ศนย์วิทยทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

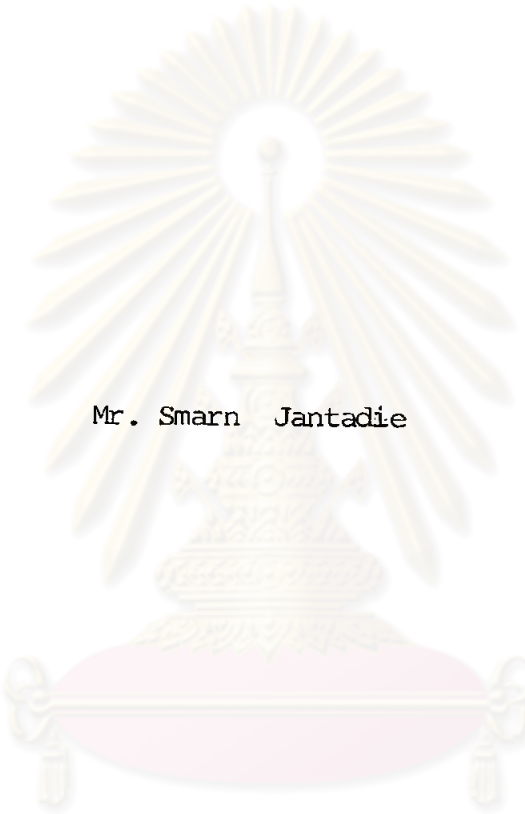
ISBN 974-566-867-2

013678

15832405

ROLES OF HEADS OF DISTRICT PRIMARY EDUCATION AS EXPECTED
BY THE PRIMARY EDUCATION ADMINISTRATORS IN
EDUCATIONAL REGION SIX

Mr. Smarn Jantadie

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอซึ่งครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ และงานนิเทศการศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 65 ข้อ ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยส่งไปจำนวน 571 ชุด ได้รับคืนมาจำนวน 524 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.77 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE - WAY ANOVA) แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของนิวแมนคูล (The Newman Keuls Method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับงานในหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน เป็นดังนี้

1. งานบริหารทั่วไป ผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดมีความคาดหวังว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอและระดับโรงเรียน มีความคาดหวังว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏว่าผู้บริหารการประถมศึกษาทั้ง 3 ระดับ มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน
2. งานการเจ้าหน้าที่ ผู้บริหารการประถมศึกษาทั้ง 3 ระดับ มีความคาดหวังสอดคล้องกันว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏว่าผู้บริหารการประถมศึกษาทั้ง 3 ระดับ มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน
3. งานการเงินและพัสดุ ผู้บริหารการประถมศึกษาทั้ง 3 ระดับ มีความคาดหวังสอดคล้องกันว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังเป็นรายคู่ ปรากฏว่าผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดกับระดับอำเภอ และระดับจังหวัดกับระดับโรงเรียนมีความคาดหวังแตกต่างกัน โดยผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดมีความคาดหวังอยู่ในระดับต่ำกว่าผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอและระดับโรงเรียน ส่วนผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอและระดับโรงเรียนมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

4. งานนิเทศการศึกษา ผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดมีความคาดหวังว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรปฏิบัติในระดับมาก ส่วนผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ และระดับโรงเรียนมีความคาดหวังว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏว่าผู้บริหารการประถมศึกษาทั้ง 3 ระดับ มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : Roles of Heads of District Primary Education as Expected by the Primary Education Administrators in Educational Region Six

Name : Mr. Smarn Jantadie

Advisor : Assistant Professor Natnipa Cooperat, Ph.D..

Department : Educational Administration

Academic Year : 1985

ABSTRACT

Purposes :

The purposes of this research were :

1. To study roles of heads of district primary education as expected by primary education administrators in Educational Region Six.
2. To find a comparison between roles of heads of district primary education as expected by primary education administrators in Educational Region Six.

Procedure :

The population of this research consisted of 3 groups of primary administrators at 3 different levels : provincials, districts and schools. They were as followings :

1. Provincial education administrators who were 7 provincial primary education directors and 14 provincial primary education assistant directors.
2. District administrators who were 58 district primary education heads and 4 district - equivalent primary education heads

which were not selected by randomization.

3. Primary administrators at school level who were school directors, school principals and school headmasters which were selected by the stratified random sampling technique.

The Krejcie and Morgan table was used to find a proper proportion of the samples. Consequently, the samples of this study were 10 primary school directors, 163 primary school principals and 315 primary school headmasters.

The questionnaire used was divided into 2 parts : one was about the general information of the respondents, while the other was concerning functions and responsibilities of the sample involved. These functions and responsibilities focused on general administration, personel, financial and materials, and supervision. Five hundred and seventy one questionnaires of the rating scale type were mailed to the sampled only 524 (91.77%) returned through postal services. Percentage, Mean, Standard Deviation and F - test (ONE - WAY ANOVA) were employed to analyzed the data.

Findings :

The conclusion of this study was concluded as the followings :

1. In the area of general administration, the provincial primary school district had a high expectation to perform general administration more than the other three functions while the heads of district primary education themselves and the school administrators thought that the general administration should performed most by the head of distric primary education. However, when the expectation of

the three groups of administrators were compared in pairs, no significant difference was found.

2. In the area of personnel functions, all three administrator groups had the same expectation that personnel administration should be performed most by the heads of district primary education. Comparing their expectations in pairs, no significant differences were found.

3. In the area of financial and material functions, all 3 groups had the same expectation that the heads of district primary education carry out financial and material administration the most, comparing in pairs, the expectation of the administrator varied. The provincial administrators had lower expectation of heads of district primary education regarding the financial and material administration than the district and school administrators while the district and school administrators were found to have no different opinions.

4. As for the supervision function of heads of district primary education, they expected to be performed more and most by the provincial administrators and the district and school administrators respectively. When the three groups were compared in pairs, no significant differences were found.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐนิภา กุปรัตน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุณเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนวนจิตร สุคนธ์ทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ อาจารย์ ดร.กมล ภูประเสริฐ อาจารย์ ดร.ชัยณรงค์ สุวรรณสาร ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไข ปรับปรุง เครื่องมือวิจัย

อาจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยสุวรรณ อาจารย์สัมพันธ์ ภูวราภรณ์ คุณสุภาวดี ตีร์รัตน์ และคุณอรทัย เพียรธรรม ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า และตรวจสอบข้อความ ตลอดจนการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยอภัยยัยอันดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอและกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 6 ทุกท่าน ในการจัดส่งแบบสอบถาม และได้รับความอนุเคราะห์เงินทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวนามมาข้างต้น จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ศุมนย์วิทยุพัชกร
สมาน จันทะดี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฎ
บทที่ ๑	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	11
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	14
รูปแบบการบริหารการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	15
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
วิธีดำเนินการวิจัย	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
การวิเคราะห์บทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	63
ก. งานบริหารทั่วไป	68
ข. งานการเงินและพัสดุ	76
ค. งานการเงินและพัสดุ	83
ง. งานนิเทศการศึกษา	96
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	108
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	108
สมมติฐานการวิจัย	108
วิธีดำเนินการวิจัย	108
สรุปผลการวิจัย	109
อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	115
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	124
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	129
ประวัติผู้เขียน	161

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนนักเรียนประถมศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ปีการศึกษา 2525	3
2	แสดงการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษา ระดับโรงเรียน	48
3	แสดงการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษา ระดับโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 6	50
4	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษาในแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 6	52
5	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ และอายุราชการ	59
6	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน วุฒิทางการศึกษา และการศึกษาหรือการเข้ารับการอบรมด้านบริหารการศึกษา	61
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและความแตกต่างในบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ..	65
8	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การบริหารงานการเงินและพัสดุ	67
9	แสดงบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานทั่วไป	69
10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ปฏิบัติงานในสำนักงานไว้้อย่างเพียงพอ	76
11	แสดงบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารงาน การเจ้าหน้าที่	77

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 แสดงบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารงาน การเงินและพัสดุ	84
13 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การแต่งตั้งคณะกรรมการรับเงินและจัดเจ้าหน้าที่ดำเนินการจ่ายเงินของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ถูกต้องตามระเบียบ	91
14 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การวางแผนการจัดสรรเงินงบประมาณโดยอาศัยข้อมูลที่ต้องการ ครอบคลุม และเป็นปัจจุบัน	92
15 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การดำเนินการเก็บรักษาเงินเมื่อมีเงินเหลือ หรือไม่มีผู้มารับเงิน ให้ถูกต้องตามระเบียบ	93
16 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การวางแผนควบคุมและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของ โรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ถูกต้อง	96
17 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี ให้สำนักงานตรวจ เงินแผ่นดินตรวจสอบประจำปี	95

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำ เรื่องขอเงินงบประมาณไว้เหลือปีและขอขยายเวลาเบิกจ่ายให้ถูกต้อง ตามระเบียบ 96
19	แสดงบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารงาน นิเทศการศึกษา 97
20	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การจัดทำแผนงานและโครงการของอำเภอให้สอดคล้องและสนับสนุน แผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายการจัดการศึกษาของจังหวัด 105
21	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับ การให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ เพื่อพัฒนาการศึกษาภายในเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ 106
22	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหาร การประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับการจัดทำ ระบบข้อมูลทางการศึกษาของอำเภอขึ้นไว้ได้อย่างมีระบบระเบียบ 107

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่าง สปช. สปจ. และ สปอ./ก	17
2	แสดงการแบ่งส่วนราชการสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	19
3	องค์ประกอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ	21
4	แสดงสรุปขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	53
5	แสดงลำดับชั้นการวิจัย	57

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย